

психології, мовознавстві, політології на нових технологічних комунікативних майданчиках. А вони в свою чергу диктують власні правила і вимагають особливих професійних знань. Отже, до формування іміджу необхідний новий підхід з використанням методів технічного просування, якими володіють сьогодні фахівці з SMM просування, оптимізації сайту і кризового менеджменту. Інтернет і соціальні мережі стали саме тим комунікативним майданчиком та інформаційним середовищем, де розгорнулася основна битва за встановлення історичної правди.

Список використаних джерел

1. Бойко О. Д. Політичне маніпулювання. К., 2010. 234 с.
2. Кочубей Л. Вибірчі технології як механізм досягнення політичного результату. *Людина і політика*. 2003. № 4. С. 56–62.
3. Кривошеїн В. Імідж як категорія системології політичного сприйняття. *Політичний менеджмент*. 2005. № 3 (12). С. 115–127.
4. Лактыонов О. М., Хомуленко Т. Б. Політична психологія та іміджелогія.: навч.-метод. посіб. Харків, 2009. 94 с.

Сандрацька М. В., здобувач вищої освіти,
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Україна

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ НАВЧАННЯ І РОЗВИТКУ

Проблема розвитку, навчання й виховання особистості належить до найактуальніших соціальних аспектів суспільного життя і завжди потребує глибокого наукового обґрунтування психологічної сутності чинників цього процесу [3, с. 40].

Поняття розвиток є загальним. Використовують його найчастіше для визначення процесу руху від нижчого (простого) до вищого (складного). Розвиток – кількісні та якісні зміни живої людської істоти; зміни необхідні, послідовні, пов'язані з певними етапами її життєвого шляху, і прогресивні, що характеризують її структурне та функціональне вдосконалення [4].

Розвиток людини протікає у трьох напрямках:

- фізичному (динаміка росту й ваги, зміни структури мозку, сенсорні можливості та моторні навички тощо);
- когнітивному (охоплює зміни, що відбуваються у сприйманні, пам'яті, мисленні, уяві, мовленні тощо);

– психосоціальному (розвиток особистості, зміни Я-концепції, емоцій і почуттів, формування соціальних навичок і моделей поведінки) [4].

На думку Г. Костюка, розвиток – це безперервний процес, який виявляється у кількісних змінах людської істоти, тобто збільшення одних і зменшення інших ознак (фізичних, фізіологічних, психічних тощо) [2]. Однак все не зводиться до кількісних змін, до зростання того, що вже є, а включає ще й якісні зміни. Кількісні зміни зумовлюють виникнення нових якостей, тобто ознак, властивостей, які утворюються в ході самого розвитку, і зникнення старих.

Людина впродовж усього життя має постійно розвиватися. У суспільстві виник стереотип, що це необхідно для того, щоб бути корисним людству, щоб заслужити пошану старших і друзів. На нашу думку, розвиток потрібен насамперед для себе як для гармонійно розвиненої особистості. Справжня людина має постійно займатися саморозвитком, самовихованням і самоосвітою, щоб стати самостійною, відповідальною. Відповідальність означає не тільки усвідомлення свого місця в житті своєї родини або всього суспільства, але й усвідомлення наслідків своїх вчинків.

Виховання і навчання цілеспрямовано впливають на розвиток особистості (на відміну від стихійного впливу середовища), вони постають як свідомо, підпорядкована певній меті діяльність, результати якої мають передбачуваний характер. Виховання й навчання сприяють [4]:

1. Розвитку успадкованих фізичних особливостей і природних здібностей, набуттю нових рис і якостей, що формуються впродовж життя людини. Не змінюючи успадкованих фізичних і психічних особливостей, вони сприяють їх загартуванню, зміцненню гальмівних процесів, зміцненню й динамізації нервових процесів, внесенню певних коректив у процес формування особистості.

2. Розвитку умінь переборення внутрішніх суперечностей відповідно до особливостей суспільного розвитку. Це відбувається у процесі постановки нових цілей, завдань і вимог перед вихованцями, спонукаючи їх до пошуку способів подолання труднощів. Пасування перед суперечностями, ухилення від необхідності переборювати їх спричиняють затримки психічного розвитку, які нерідко набувають кризового характеру. Найчастіше виникають вони там, де дорослі не помічають нових потреб, інтересів, фактів, тенденцій у житті дитини, її невдоволення умовами, способом життя, який вона вже переросла, що затримує її гармонійне існування і розвиток, внаслідок чого й виникають кризи (прояви негативізму, протидії вимогам дорослих, конфлікти).

3. Психічному розвитку людини. До цього процесу належать осмислення, систематизація, узагальнення інформації, засвоєної під час різних видів

діяльності. Такий розвиток постає як цілісні якісні зміни особистості, внаслідок яких людина виробляє і виявляє в собі здатність засвоювати складнішу інформацію, виконувати складніші завдання і реалізовувати нові вміння, самостійно здобувати знання.

4. Інтелектуальному, творчому розвитку особистості. Мисленнєві здібності краще розвиваються там, де вчитель правильно організовує навчальну діяльність, використовуючи у процесі навчання проблемні ситуації, сприяючи самостійному вирішенню творчих завдань. Л. Виготський, стверджуючи, що навчання є основним фактором розвитку особистості, запропонував поняття «зона найближчого розвитку», в якому відображено внутрішній зв'язок між навчанням та психічним розвитком індивіда [1]. Його сутність полягає у тому, що на кожному етапі свого розвитку дитина може вирішувати певне коло проблем лише під керівництвом дорослих або разом з більш підготовленими дітьми. Потім такі дії вона виконуватиме самостійно, але здатність до цього виникає внаслідок спільних дій у процесі навчання, зміст, форми і методи якого зосереджені саме у «зоні найближчого розвитку».

5. Розвитку здатності до спілкування з оточуючими, завдяки чому дитина вчиться, набуває навиків розуміння інших людей, а завдяки цьому і себе. У спілкуванні, як формі взаємодії, вона засвоює різні види рольової поведінки, визначає своє місце в колективі. Успішність виховання і навчання залежить від виконуваних дитиною колективних завдань та ставлення до них, внутрішньої позиції, прагнень та устремлінь. Дитина по-різному переживає успіхи і невдачі у діяльності та поведінці, внаслідок чого у неї можуть виникати позитивні й негативні переживання, посилюватися чи послаблюватися зацікавленість певними видами діяльності. Переживання, почуття дитини опосередковують вплив оточення на її поведінку та діяльність, моральний досвід. Позитивна мотивація поведінки і діяльності зумовлює закріплення засвоєваних норм, сприяє їх перетворенню на внутрішні засоби регуляції. Завдяки їй формується важлива підструктура особистості – спрямованість – система стійких життєвих потреб, мотивів, інтересів, прагнень, стимулюючих переживань. Формування спрямованості є обов'язковою умовою моральної поведінки, яка регулюється узагальненими і стійкими моральними рисами характеру людини, що розвиваються в процесі виховання і навчання;

6. Розвитку потреб людини. Виховання і навчання покликані розвивати вищі людські потреби (у духовному спілкуванні, співпраці з іншими людьми, у моральній поведінці, знаннях, творчості тощо). Розвиток їх і пов'язаних з ними почуттів сприяє формуванню світогляду, рис характеру моральної людини, здатності до саморегуляції поведінки і діяльності. Тільки впливи, які

виражають потребу дитини, спираються на її активність, є цінними у вихованні й забезпечують її розвиток.

7. Розвитку особистості, яка постійно вдосконалюється, будучи не лише об'єктом, а й суб'єктом виховного процесу. Під впливом виховання й навчання формуються свідомість і самосвідомість, власне «Я», що опосередковує усі виховні впливи; активізується самопізнання, вироблення якостей, які відповідають ідеалам, життєвій меті. Індивід починає працювати над собою, вдосконалювати себе завдяки власній діяльності, формуючи характер і волю, інші позитивні якості. Змінюючи себе, особистість змінює умови й обставини свого життя і розвитку.

Отже, навчання і розвиток перебувають у єдності, причому навчання, випереджаючи розвиток, стимулює його, і воно саме спирається на актуальний розвиток.

Список використаних джерел

1. Виготський Л. С. Педагогічна психологія. М., 1991. С. 385.
2. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. К. : Рад. шк., 1989. 608 с.
3. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія: навч. посібн. К. : МАУП, 2000. С. 256.
4. Фіцула М. М. Педагогіка. К. : Академія, 2002. С. 363. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/349-pedagogka-ftsula-mm.html>

Сірков О. О., здобувач вищої освіти,
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Україна
Науковий керівник – Зарішняк І. М., канд. пед. наук, доц.,
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Україна

ПСИХОЛОГІЧНІ ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ ПРОГРАМІСТА

Кожна професія накладає певний відбиток на людей, які нею оволодівають. Цілком доречно вивчати професійні значущі якості, які відіграють не останню роль у здійсненні певної професійної діяльності. Розглянемо психологічні якості та професійні особливості програмістів.

Програміст – це фахівець, який займається програмуванням, тобто виконує розробку програмного забезпечення [1].